

értékeljen és alapvetően alá-fölérendelt viszonyban dolgozzon, vagy legyen segítő is, aki empatikus, megértő és kapcsolataiban inkább a mellérendelt viszonyra törekszik. Konfliktusos helyzetet teremthet továbbá a titoktartás kérdése, illetve egy interaktív formában történő prevenciósi munka (mellérendelt viszony, véleménynyilvánítás szabadsága, stb...) is.

Hasznos támpontot nyújthat a tanulmányban összegyűjtött diszfunkcionális szereplista, amellyel a pedagógusok és a laikus segítők általában a drogos fiatalokhoz fordulnak. A szerzők többek között ebből is kiindulva, fontosnak tartják a felnőttek megfelelő felkészítését. A könyv ismertet egy tanároknak kialakított prevenciósi képzést, amely természetesen nagyban épít a tanárok már meglévő ismereteire. A képzők tapasztalata szerint a pedagógusok a droghasználattal kapcso-

latban sok ismerettel rendelkeznek, de erről nincsenek meggyőződve, ezért elsősorban kompetenciájukban kell megerősíteni őket. Az eredmények azt mutatják, hogy a drogosokkal, illetve a lehetséges drogfogvasztókkal kapcsolatban tartó személyek és intézmények tudnak a leghatékonyabban megelőző munkát végezni.

A tanulmánykötet nincsen kétszáz oldalas, mégis annyi mondanivaló és információ sűrűsödik össze benne, hogy jó néhány napig érdekes olvasmányt jelent a téma iránt fogékony olvasónak.

Szalai Dóra

Drogok, drogprevenció, ifjúsági problémák, intézményi szerepvázlatok
szerkesztette: dr. Buda Béla,
Nemzeti Drogmegelőzési Intézet, Budapest 2002

Tiszta Románc

■ SZÍNES MAGYAR DOKUMENTUMFILM, RENDEZTE: SURÁNYI JUDIT (52 PERC, 2002)

A film egy románc, romantikus recept szerint. Két fiatal. A fiú halálos beteg. A lány talán szerelmes, mindenestre boldog emlékeket őriz a közös múltjukból: együtt töltött szép estékről, amikor a létezés apró jeleinek örültek. A fiú kórházba kerül, a lány pedig hűséggel ápolja. A fiú megváltozik, csúf lesz, hideg, visszautasító. A lány kitart, elhagyja családját, a biztonságot adó otthont, hogy a fiú mellett legyen. Azért, hogy ahhoz az emberhez tartozzon, aki fontos neki. Akár a halálig is elkísérje.

A recept mindenestre ismerős, talán unalmasnak is mondanám. Igen, ha Oscar-díjra pályázó, rózsaszín felhőkön álmodozó, gumieemberekről szólna. De ez a románc – ami nem is annyira tiszta, amennyire a cím ígéri – nem ilyen steril körülmények között jött létre. A helyszín: Budapest terei, utcái, kapualjai, lépcsőházai, parkjai, aluljárói, elhagyott éjszakai villamosmegállói. A szerelmesek pedig, akik ezeket a tereteket belakják, fiatal csövesek. Drogosok. Vagy a pontosság kedvéért álljon itt a lány kiigazítása: Nem vagyok drogfüggő. Politoxikomán, az vagyok. Szípus. De talán már az sem, mert két hete nem nyúlt a zacskóhoz. Gyönyörű, ahogy bizik a jövőben, ahogy erős akar lenni. Akár a fiúra is dolgozna, ő igen, ő dolgozna. Tisztának lenni! Románcot tisztán megélni csak vágyakozás marad? Vagy tisztán nem is lenne szerelem, románc?

A fiatalok nem a társadalom periferiájáról jönnek, a fiú háttere talán még átlagon felüli is, külügyes szülők gyermeke. De mégsem köti őket semmi, se lakás, se rendezett élet, se kedvenc helyek, se kedvenc tárgyak. Viszonyuk a tárgyakkal esetleges. Nincs birtokuk. Néhány papír. A fiúnak a születési anyakönyvi kivonata, a lánynak a tankönyvei, a bizonyítványa jelentik az összes kapaskodót az életben. Néha előveszik.

Talán, hogy el ne felejtsek saját identitásukat, fel ne olvadjanak teljesen a hígító illatában.

Szétesett emberek. Ha nem látnám, ne is hinném, hogy összetartoznak. Megalázás, megaláztatás mindenütt. Nem veszik észre? Nem szégyellik magukat, és főleg egymást? Ha érthetném, érteném a szeretet misztériumát, a szeretetét, amely nem nézi a maga javát, csak a másét. Szétesett emberek. Talán mégsem teljesen?

Pontos film. A szereplők közel engedik magukhoz a kamerát, mintha valóban ők akarnák bemutatni a saját életüket, ők akarják elmondani. Mit is? És főképpen miért? Mert nem a megbánás szól belőlük, ahogy a kamera sem sajnálattal láttat, nem a magamutogatás, a cinikus bizonyítás vitte bele őket a filmezésbe, ahogy a kamera sem okító szándékkal közeledik feléjük, de nem is a szociális, segítő ellátások intézményesült kamerájával, látásmódjával.

Persze néha játszanak a kamerának, pózolnak, felvágják a vagányságukkal, ahogy a szomszéd az új kocsiával. De legbelül inkább csak felmutatnak. Felmutatják az életüket, apró örömeikkel, nagy hiányaikkal. Talán egyszerűen azért, hogy lássuk. Olyannak láthassuk őket végre, amilyenek: érzéseikkel, vágyaikkal, kudarcaikkal és sikereikkel.

Talán így könnyebb lesz megszólítani őket, talán jobban fogjuk érteni őket? Talán...

A film fogadtatása, illetve a problémafelvetés a társadalmi kíváncsiság rétegzettségét mutatja. Fiatal rendező, huszonevesekről szóló filmje. A 2003-as filmszemle dokumentumfilm kategóriájában a diákzsűri különdíját nyerte el. Talán nem véletlen a választás. A fiatalokat foglalkoztatja minden változatban: a tudatosság, a bódulat, az örömteli élet esélye. A kamaszkor bizonytalanságai, a szerek titkos bódulata a fiatalok lelkét vonzza, őket érinti meg a társadalmi kötöttségekből való kitörés eme lehetősége. De lehet-e csak félig meddig kitörni, csövezni úgy, hogy közben könyvtárba járnak, nem piára, hanem mozira lejmolni, a konvenciókat felrúgni, de saját magukat megőrizni. A film nem ad választ.

A lány mondja üveges szemmel, a megboldogultak mosolyával az arcán, a tudat homályából előtörő felelősségtudattal: Haza kell mennem, igen haza kell mennem, mert holnap i-s-k-o-l-a! És mi lesz, ha vége? Lesz-e, ami megtartsa? Önmagát és kettőjüket. Lesz-e fék? Lesz-e megállási lehetőség? Vagy végleg...

Kravalik Zsuzsanna